

Nr 59.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1915 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition om anslag för upplysnings- och undervisningsverksamhet för nykterhetens främjande jämte en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

I punkt 156 under åttonde huvudtiteln i årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående anslag för upplysnings- och undervisningsverksamhet till nykterhetens främjande, för ändamålet beräkna under åttonde huvudtiteln på extra stat för år 1916 ett anslag av 118,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 19 mars 1915 avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition (nr 98), under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels för upplysnings- och undervisningsverksamhet till nykterhetens främjande anvisa under åttonde huvudtiteln på extra stat för år 1916 ett anslag av 90,500 kronor;

dels besluta, att av detta belopp, 90,500 kronor, skola under de villkor, som av Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå:

till understöd för fortsatt utgivande under år 1916 av

tidskriften Mimer	kronor	2,000: —
till främjande av Sveriges nationaltempels av Templarorden studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	»	3,000: —
till främjande av nykterhetsorden Verdandis studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	»	2,000: —

Transport kronor 7,000: —

	Transport kronor 7,000:—
till främjande av Sveriges storloges av I. O. G. T. studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	» 8,000:—
till främjande av Nationalgodtemplarordens studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	» 2,000:—
till främjande av nykterhetsföreningen Vita bandets studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	» 2,000:—
till främjande av Sveriges blåbandsförenings studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	» 4,000:—
till understöd för fortsatt utgivande under år 1916 av tidskriften Tirfing	» 1,500:—
till främjande av centralförbundets för nykterhetsundervisning verksamhet under år 1916	» 10,000:—
till anordnande under år 1916 av kurser i alkohologi och hälsolära dels för ämneslärare och ämneslärarinnor vid folk- och småskoleseminarierna, vid folkhögskolorna och de högre folkskolorna samt vid de under läroverksöverstyrelsens inseeende ställda läroanstalterna ävensom för gymnastiklärarna vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken, dels ock för folkskollärare	» 56,000:—
	<hr/> Summa kronor 90,500:—

dels ock medgiva, att uppkommande besparingar å anslaget till anordnande av kurser i alkohologi och hälsolära må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användas för anskaffande av materiell för nykterhetsundervisningen.

I fråga om utredningen i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till det propositionen bilagda statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en inom första kammaren av herr *E. Ljunggren* väckt motion (nr 83), däri hemstälts, att riksdagen måtte

dels för upplysnings- och undervisningsverksamhet till nykterhetens främjande anvisa under åttonde huvudtiteln på extra stat för år 1916 ett anslag av 91,500 kronor,

dels besluta att av detta belopp 91,500 kronor skall under de villkor, som av Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå till främjande av Sveriges blåbandsförenings studie- och ungdomsverksamhet under år 1916 kronor 5,000.

Beträffande de till stöd för detta förslag anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Riksdagen har under riksstatens sjätte huvudtitel på extra stat för innevarande år uppfört ett anslag av 252,746 kronor till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder. Vissa av de i detta anslag ingående specialbelopp, sammanlagt uppgående till 90,500 kronor, hava emellertid ansetts vara av beskaffenhet att, såvitt de skulle utgå jämväl för år 1916, böra överföras från sjätte till åttonde huvudtiteln. Uti förevarande proposition har Kungl. Maj:t nu föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1916 under riksstatens åttonde huvudtitel för de i propositionen angivna särskilda ändamål, vilka ansetts närmast vara att hänföra under sistnämnda huvudtitel, bevilja samma anslag, som för innevarande år utgå för enahanda ändamål ur förutberörda å sjätte huvudtiteln för närvarande uppförda extra anslag av 252,746 kronor.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning har ej givit utskottet anledning till annan erinran än ifråga om villkoren för deltagande i de föreslagna kurserna i alkohologi och hälsolära. Med hänsyn till önskvärdheten att även andra kategorier lärare än de av Kungl. Maj:t angivna må beredas tillfälle att deltaga i den ena eller andra av ifrågavarande kurser har utskottet funnit skäligen föreslå en sådan ändring i Kungl. Maj:ts härutinnan gjorda förslag, att omförmälda kurser må stå öppna för lärare och lärarinnor vid under folkskolöverstyrelsens eller läroverksöverstyrelsens in-seende ställda läroanstalter, varvid tillträde till respektive kurser må företrädesvis medgivas de av Kungl. Maj:t föreslagna kategorier av lärare men möjlighet till deltagande även må beredas andra lärarkårer.

Vidkommande den av motionären föreslagna höjningen i anslaget för främjande av Sveriges blåbandsförenings studie- och ungdomsverksamhet under år 1916 från av Kungl. Maj:t äskade 4,000 kronor till 5,000 kronor, behjärtar utskottet visserligen till fullo det ändamål, vartill ökat anslag äskats. Men i betraktande av dels att i huvudsak enahanda skäl som de, vilka av motionären anförts, kunnat andragas för förhöjning av anslagen till jämväl övriga nykterhetsorganisationer dels ock att blåbandsföreningen redan en gång fått det föreningen ursprungligen tilldelade anslaget höjt samt då vidare den av föreningen gjorda begäran om anslagsökning till 5,000 kronor ej vunnit anslutning från i ärendet hörda myndigheter och ej heller Kungl. Maj:t vid prövning av densamma funnit sig böra framlägga förslag i enlighet med den gjorda hemställan, har utskottet ej ansett sig böra biträda den av motionären nu gjorda framställningen.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt med avslag å herr Ljungrens ovanberörda motion, må

a) för upplysnings- och undervisningsverksamhet till nykterhetens främjande anvisas under åttonde huvudtiteln på extra stat för år 1916 ett anslag av 90,500 kronor;

b) besluta, att av detta belopp, 90,500 kronor, skola under de villkor, som av Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå:

till understöd för fortsatt utgivande under år 1916 av tidskriften Mimer	kronor	2,000: —
till främjande av Sveriges nationaltempels av Templarorden studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	»	3,000: —
till främjande av nykterhetsorden Verdandis studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	»	2,000: —
till främjande av Sveriges storloges av I. O. G. T. studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	»	8,000: —
till främjande av Nationalgodtemplarordens studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	»	2,000: —
till främjande av nykterhetsföreningen Vita bandets studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	»	2,000: —
till främjande av Sveriges blåbandsförenings studie- och ungdomsverksamhet under år 1916	»	4,000: —
till understöd för fortsatt utgivande under år 1916 av tidskriften Tirfing	»	1,500: —
till främjande av centralförbundets för nykterhetsundervisning verksamhet under år 1916	»	10,000: —
till anordnande under år 1916 av kurser i alkohologi och hälsolära för lärare och lärarinnor vid under folkskolöverstyrelsens eller läroverksöverstyrelsens inseende ställ- da läroanstalter, nämligen dels en kurs, avsedd företrädesvis för am-		

neslärare och ämneslärarinnor vid folk- och småskoleseminarierna, vid folkhögskolorna och de högre folk-skolorna samt vid de under läroverksöverstyrelsens inseeende ställda läroanstalterna ävensom för gymnastiklärarna vid folkskoleseminarierna och de allmänna läroverken, dels en kurs avsedd företrädesvis för folkskollärare kronor 56,000: —

Summa kronor 90,500: —

c) medgiva, att uppkommande besparingar å anslaget till anordnande av kurser i alkohologi och hälso-lära må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användas för anskaffande av materiell för nykterhetsundervisningen.

Stockholm den 30 april 1915.

På statsutskottets vägnar:

CARL SWARTZ.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. J. G. Swartz, S. H. Kvarnzelius, O. M. Strömberg, H. F. Lamm, H. H. K. Ericson, C. G. Ekman, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, greve U. F. Posse, J. L. Widell, N. O. Bruce, och C. I. Asplund* samt

från andra kammaren: herrar *A. Ekman, H. Andersson* i Skivarp, *K. V. Rydén* i Malmö, *C. Persson* i Stallerhult, *G. Odqvist, E. A. Nilson* i Örebro, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *A. Wiklund, J. Ström, A. Anderson* i Råstock, *C. R. Jansson* i Falun och *J. A. Ingvarson*.

